

Indenrigs- og Sundhedsministeriet
Slotsholms gade 10-12
1216 København K

Vedr. sundhedsudvalgets spm. 212-214 til Sundhedsministeren

Indenrigs- og Sundhedsministeriet har 5.1.06 bedt om en udtalelse til brug for besvarelsen af ovennævnte spørgsmål. Sundhedsstyrelsen kan i den forbindelse oplyse følgende:

ad spm. 212 – kommentarer til artikel i dagbladet Politiken

Artiklen beskriver i hovedtræk, at snifning af opløsningsmidler har en vis udbredelse blandt unge i Danmark, at udbredelsen har været stigende i perioden 1995-2006, at det især er de ganske unge, der sniffer, og at snifning af opløsningsmidler indebærer en betydelig sundhedsrisiko.

Sundhedsstyrelsen kan bekræfte disse oplysninger, herunder at det ifølge undersøgelser i 1995 var 6% af de unge i 9. klasse, der nogensinde havde prøvet at sniffe lim, lightergas, hårlak el.lign., mens det i 2003 var 8%. Det er lidt lavere end gennemsnittet for europæiske lande, som ligger på 10% i denne aldersgruppe. Det skal understreges, at snifning for de fleste unge ikke udvikler sig til en vane – det er en meget lille andel, 1%, der har sniffet mange gange (10 gange eller mere). Erfaringsmæssigt optræder snifning typisk blandt de meget unge (12-15 år) og har episodisk karakter, dvs. det optræder nogle perioder i en gruppe unge i et lokalområde og findes ikke i andre perioder.

Snifning indebærer risiko for helbredsskader, både akut og på længere sigt. Akut indebærer snifning risiko for ulykker, forgiftning (der kan være dødelig) og brandulykker. Længere tids brug indbærer risiko for hjerneskader og skader på nyrer, lever og knoglemarv. Nogle former for opløsningsmidler øger risikoen for udvikling af kræft.

ad spm. 213 – ministerens holdning til forbud mod salg af lightergas til unge under 16 år

Forskning i virksomme forebyggelsesmetoder på rusmiddefeltet (forebyggelse af alkohol-, tobaks- og narkotikaproblemer) underbygger generelt set, at begrænsning af tilgængeligheden er en af de mest virksomme metoder. Men en begrænsning af salget af lightergas til unge vil ikke være tilstrækkeligt til at gøre organiske opløsningsmidler svært tilgængelige, idet disse stoffer findes i en lang række af dagligdagens produkter: lightergas, benzín, nogle typer af lim, nogle typer af maling, lak og fortynder, nogle typer af hårlak, deodoranter og luftfriskere.

16. januar 2006

J.nr. 0-310-40/21/BIN

**Center for Forebyggelse,
CFF**

Sundhedsstyrelsen
Islands Brygge 67
2300 København S

Tlf. 72 22 74 00
Fax 72 22 74 11
E-post info@sst.dk
www.sst.dk

Dir. tlf. 7222 7759
E-post cff@sst.dk

ad spm. 214

Side 2

Snifning må forebygges gennem information, men under hensyntagen til, at information også altid indebærer risikoen for utilsigtet ”reklame”. Unge, der eksperimenterer med snifning af opløsningsmidler, gøre det typisk fordi de er nysgerrige og fordi disse stoffer er så let tilgængelige. Man skal derfor være forsigtig med at informere meget bredt om snifning, så man ikke stimulerer interessen.

Der er lokalt gode erfaringer med at stoppe snifning ved en informationsindsats direkte overfor de involverede unge, med inddragelse af deres forældre og de relevante institutioner i lokalområdet, herunder evt. en aftale med de handlende om ikke at sælge de aktuelle snifningsmidler til unge. SSP og de amtslige alkohol- og narkotikakonsulenter giver konsulentbistand til den lokale indsats. Netop fordi snifning blandt unge har episodisk karakter, støtter Sundhedsstyrelsen denne måde at håndtere problemet på. Sundhedsstyrelsen har udarbejdet en folder om snifning som kan anvendes i den lokale forebyggelsesindsats.

Med venlig hilsen

Anne-Marie Sindballe

VEJED AT VIDE FOR FORÆLDRE OM

Snifning

af organiske opløsningsmidler mv.

www.sst.dk

STOP SNIFNING BLANDT UNGE

Får man mistanke om, at en eller flere unge sniffer, skal man gøre noget ved det. Tal med de unge, der sniffer, om hvorfor det egentligt er farligt. De unges forældre skal inddrages, og hvis man kender til, at ens eget eller andres børn har sniffet, er det en god idé at tage problemet op på forældremøder på skolen.

Vær forsigtig med at informere bredt til alle unge om snifning - det kan føre til at endnu flere unge får interesse for at prøve det. Man kan kontakte kommunen, evt. SSP, for at få rådgivning om måder at håndtere problemet på. En kommunal medarbejder har også mulighed for at tage kontakt til de handlende i lokalområdet omkring salg af lightergas mv. til unge.

DE ORGANISKE OPLØSNINGSMIDLER

fordamper let og dampene kan derfor indåndes - sniffes. Det samme gælder visse drivgasser i spraydåser. Midlerne sælges mærket som sundhedsskadelige og brandfarlige. De findes i en del af hverdagens produkter, fx

- lightergas, benzin, nogle typer af lim
- nogle typer af maling, lak og fortynder
- hårlak, deodorant og luftfriskere på spraydåse.

Hvis man indånder opløsningsmidler, kan det give en rusvirkning – men det er en meget farlig måde at beruse sig på. Derfor er det vigtigt, at forældre, lærere, pædagoger og andre voksne er opmærksomme og griber ind, hvis unge sniffer.

Snifning giver rus

Snifning giver en form for rus, hvor man bliver svimmel, usikker i bevægelserne, opstemt og vrøvlede. Nogle bliver aggressive. Større doser kan fremkalde hallucinationer – man kan se ting, der ikke er der. Det kan som drømme være enten behageligt eller skræmmende. Rusen varer 30-45 minutter og kan fortaenges ved at gentage snifningen. Gentagen snifning øger risikoen for forgiftning.

Bagefter bliver man træt og sløv, får hovedpine, måske kvalme og opkastning – kraftige "tømmer-mænd". Det er også almindeligt med urolig søvn og materidt.

Snifning er farligt

Der er stor risiko for at få for meget, når man sniffer. Der er nemlig en meget lille forskel på den mængde, der giver rus og den mængde, der giver forgiftning.

Hvis snifning blandes med indtagelse af alkohol, nerveremedicin eller narkotika er virkningen helt uforudsigelig og risikoen endnu større.

Snifning af organiske opløsningsmidler giver akut risiko for:

- ❖ *Ulykker, bl.a. i trafikken, fordi rusen gør en så usikker i bevægelserne*
- ❖ *Forgiftning, som man kan dø af. Snifning bedøver åndedrættet, hvis man får for meget, kan man blive kvælt. Snifning forstyrrer hjertets rytme og kan give pludseligt hjertestop*
- ❖ *Brandulykker, hvis der bruges ild og sniffes samtidig. Opløsningsmidlerne fordampes let og er også stærkt brandbare.*

Hvem sniffer

8% af de unge prøver at sniffe, og det sker typisk i 12-15-årsalderen. De fleste prøver at sniffe, fordi de er nysgerrige, gerne vil lave noget spændende og kan gøre det sammen med andre unge. Snifning blandt unge kommer som regel i bølger og breder sig som et helt lokalt modefænomen blandt de unge – for så at forsvinde igen. Der er god erfaring for, at voksne kan stoppe snifning ved at snakke med de unge om, hvor farligt det er.

En lille gruppe sniffer dog ofte og over længere tid og kan på den måde udvikle afhængighed. Længere tids misbrug er næsten altid forbundet med andre problemer, som det er svært for den unge selv at klare og vil oftest kræve professionel hjælp.

Længere tids brug indebærer alvorlig risiko for helbredsskader.

- ❖ *De organiske opløsningsmidler skader hjernevævet. Efter længere tids brug bliver bl.a. hukommelse og koncentrationsevne skadet*
- ❖ *Nyrer, lever og knoglemarv kan også tage skade efter længere tids brug. Visse stoffer i bl.a. motorbenzin er desuden kræftfremkaldende.*

Signaler om snifning

De voksne ser som regel ikke de unge, når de er mest påvirkede af en sniffe-rus. Men der er andre tegn på snifning, man bør lægge mærke til, hvis man har mistanke om, at unge sniffer:

- ❖ *hoste, løbende øjne og næse (som forkølelse)*
- ❖ *rødme og vabler omkring mund og næse*
- ❖ *træthed, hovedpine og mangel på appetit*
- ❖ *fund af flere tomme engangslightere, lighter-refills, spraydåser, flasker til opløsningsmidler på legepladser, boldbaner eller andre steder, hvor unge færdes, tyder på, at der er unge, der sniffer i området. Bidermærker i dyserne på beholderne tyder oplagt på, at de har været brugt til snifning*
- ❖ *lugten: Brugt indendørs vil snifning ofte kunne lugtes i flere timer efter indtagelsen – tænk fx. på lugten af benzin eller neglelak.*

Lovgivning

De organiske opløsningsmidler bruges til mange nytteformål. Derfor sælges de mange steder, men aldrig til indtagelse. Stofferne er mærkede som sundhedsskadelige og brandfarlige efter Miljøstyrelsens regler. Arbejdstilsynet har regler for, hvordan man skal omgås disse stoffer på arbejdspladser, herunder at unge under 18 år ikke må arbejde med eller udsættes for påvirkning af farlige stoffer.

Folketinget - Sundhedsudvalget

Christiansborg, den 3. januar 2006

Indgået i
Kommunalafdelingen

- 4 JAN. 2006

3.H (5.S)
KOPI

Udvalget udbeder sig - i 5 eksemplarer - ministerens besvarelse af følgende spørgsmål:

Ad

SUU alm. del

- 212 Ministeren bedes kommentere vedlagte artikel i Politiken den 20. december 2005 "Flere unge sniffer gasser".
- 213 Hvad er ministerens holdning til et forbud mod salg af lightergas til unge under 16 år, tilsvarende hvad der gælder ved salg af alkohol?
- 214 Hvilke initiativer agter ministeren at tage for at forebygge børns og unges misbrug med snifning, og vil ministeren som en del af forebyggelsesarbejdet sikre større inddragelse af skoler, institutioner, læger o.lign, der har tæt kontakt med børn og unge, bl.a. i form af uddannelse og informationsmateriale om snifning (symptomer, bivirkninger og risici m.v.).

P.u.v.

Birthe Skaarup
formand.

0 4 JAN. 2006

IM.3KKT.J.NR.

Til indenrigs- og sundhedsministeren

POLITIKEN

e05181ca

Flere unge sniffer gasser

Politiken 20. december 2005, 1. sektion, side 1

Knap to skoleelever i en gennemsnitlig niende klasse har sniffet lighergas. Tendensen har været stigende siden 1995.

Af Sophie Nyborg

De danske skoleelever holder sig ikke kun til kendte rusmidler som alkohol eller hash.

»Vi har børn helt ned i 12-års alderen, og det er typisk de alleryngste af vores brugere, der sniffer opløsningsmidler. Det er jo meget billigt i forhold til andre rusmidler, og så er det mere lettilgængeligt«, siger afdelingsleder Henrik Holst i 'Rusnavigatørerne', som er et ambuliant behandlingstilbud til unge misbrugere i Københavns Amt.

Hver tolvte skoleelev i alderen 15 til 16 år har prøvet at sniffe organiske opløsningsmidler som lighergas eller lim. Det er 30 procent flere end i 1995, viser Sundhedsstyrelsens årsrapport for 2005, 'Narkotikasituationen i Danmark'. Tallene stammer fra tre landsdækkende spørgeskemaundersøgelser af skoleelevers forbrug af illegale stoffer i 1995, 1999 og 2003.

Undersøgelsen viser, at andelen af unge, der har erfaring med spraydåser og lim, er steget fra 6,3 procent til 8,3 procent siden 1995, fortæller specialkonsulent Anne-Marie Sindballe fra Sundhedsstyrelsen.

Henrik Holst fra 'Rusnavigatørerne' mener, at der er en grund til, at det i særlig grad er de helt unge, der eksperimenterer med lighergas.

»Man kan gå ned i enhver forretning og købe det. Det føles ikke så avanceret at gå ned og købe en spraydåse, som det gør at skulle købe hash eller kokain«, siger Henrik Holst.

Ifølge speciallæge i psykiatri og overlæge ved Hvidovre Hospital, Henrik Rindom, er der både kortvarige og langvarige risici ved snifningen.

»Der er jo altid den umiddelbare fare, at gasserne kan eksplodere. Og de langvarige risici er jo, at man kan pådrage sig alvorlige hjerneskader ved snifningen. Der er en betydelig risiko for, at der ikke kommer nok ilt til hjernen, når der er gas i lungerne i stedet«, siger han.

Senest i oktober blev fem unge fra Tønder meget slemt forbrændt i en eksplosion efter at have sniffet lighergas.

sophie.nyborg@pol.dk

Fakta: Sådan opdages snifning

Voksne ser som regel ikke de unge, når de er mest påvirkede af en snifferus. Men der er andre tegn, man bør være opmærksom på:

Hoste, løbende øjne og næse. Rødme og vabler omkring mund og næse. Træthed, hovedpine, manglende appetit.

Fund af flere tomme engangslightere, lighter-refills, spraydåser, flasker til opløsningsmidler på legepladser, boldbaner og andre steder, hvor unge færdes.

Lugten: Brugt indendørs vil snifning ofte kunne lugtes flere timer efter indtagelsen – tænk på f.eks. lugten af benzin eller neglelak.

Kilde: Sundhedsstyrelsen: 'Værd at vide for forældre om snifning'

Stednavne:

DANMARK

Emneord:

ALKOHOLMISBRUG STOFMISBRUG ELEVER

Personer:**Virksomheder:****Titler:**

Alt materiale i InfoMedia er omfattet af lov om ophavsret og må ikke kopieres uden særlig tilladelse.

En del artikler i InfoMedia indeholder links til andre websites. InfoMedia påtager sig intet ansvar for, at sådanne links fungerer, eller at de angivne web-adresser er korrekte.

Luk